

Наукові перспективи
Видавнича група

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ

у рамках роботи Видавничої групи
"Наукові перспективи"

Матеріали XXXI Міжнародної науково-
практичної конференції (07 квітня 2023 року,
м. Рим (Італія) дистанційно)

*Мирного неба!
Вільної України!*

Міжнародний економічний інститут (Есеніце, Чехія)
Central European Education Institute (Братислава, Словаччина)
Національний інститут економічних досліджень (Батумі, Грузія)
Казахський національний університету імені аль-Фарабі (Казахстан)
Інститут філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану
(Баку, Азербайджан)
Батумський навчальний університет навігації (Батумі, Грузія)
Регіональна Академія Менеджменту (Казахстан)
Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з
державного управління» (Київ, Україна)
Громадська організація «Асоціація науковців України» (Київ, Україна)
Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
Міждержавна гільдія інженерів консультантів (Київ, Україна)
Інститут освіти Азербайджанської республіки (Баку, Азербайджан)
у рамках Видавничої групи «Наукові перспективи»

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Матеріали XXXI-ої Міжнародної науково-практичної конференції

(07 квітня 2023 року, м. Рим (Італія), дистанційно)

2023 р.

International Economic Institute s.r.o. (Jesenice, Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of Sciences
(Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in
Public Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization "Association of Scientists of Ukraine" (Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
Interstate Consultants Engineers Guild (Kyiv, Ukraine)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF MODERNIZATION OF SCIENCE: STATUS, PROBLEMS, DEVELOPMENT TRENDS

Materials of the 31th International Scientific and Practical Conference

April 7, 2023, Rome (Italy), remotely

2023

УДК 001.3-048.35:0/9](06)
С91

Схвалено до друку Президією Громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення № 1/4-23, від 03.04.2023)

Матеріали конференції індексуються у міжнародній пошуковій системі Google Scholar

Організаційний комітет конференції:

І.В. Жукова – кандидат наук з державного управління, доцент; Є.О. Романенко – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України; О.М. Непомнячий – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений будівельник України; О.І. Дацій – доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України; В.Л. Федоренко – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України; О.М. Макаренко – доктор медичних наук, професор; Маркета Павлова – директор Міжнародного економічного інституту (Чехія); Юрій Кійков – доктор інформатики, доктор технічних наук у галузі розвитку освіти (Чехія); Володимир Бачишин – доцент кафедри економіки (Словаччина); Гумеір Гусейн Ахмедов – доктор педагогічних наук, професор (Азербайджан); Петер Ошват – доцент юридичного факультету (Словаччина); Л.С. Ахметова – доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО (Казахстан); Бадрі Гечбаія – доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія).

Секретар: *А.С. Ковальчук – здобувач ступеня доктора філософії (PhD).*

Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXXI Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. м. Рим (Італія): ГО «ВАДНД», 07 квітня 2023 р. 481 с.

У матеріалах XXXI-ої Міжнародної науково-практичної конференції висвітлені оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, психології, техніки та інших галузей науки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір.

Матеріали будуть корисними та цікавими науковцям, викладачам, педагогам-практикам, представникам органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачам вищої освіти, громадсько-політичним діячам, а, також, усім, хто цікавиться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

СЕКЦІЯ 16. ТУРИЗМ	447
Vinnichenko I.M. <i>MANIPULATIONS IN THE TOURISM SECTOR</i>	447
Кочан В.М., Пеняк П.С. <i>ШКІЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО- ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	452
СЕКЦІЯ 17. СОЦІОЛОГІЯ	457
Maksymchuk O.V. <i>RELEVANT ASPECTS OF THE TRANSFORMATION OF VALUE ORIENTATIONS OF UKRAINIAN SOCIETY IN MODERN CONDITIONS</i>	457
СЕКЦІЯ 18. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА	463
Романенко Є.О., Непомнящий О.М. <i>СИСТЕМА ОПЛАТИ ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЗМІНИТЬСЯ ДО 2024 РОКУ</i>	463
СЕКЦІЯ 19. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ	470
Бєлов О.В. <i>ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ ЕКСПОРТУ ХАЙТЕКУ ВІДНОСНО ЗАГАЛЬНОГО ВИРОБНИЧОГО ЕКСПОРТУ</i>	470
СЕКЦІЯ 20. ОПОДАТКУВАННЯ ТА БЮДЖЕТНА СИСТЕМА	475
Спесива К.Ю., Пономарьова Т.В. <i>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЛАТИ МІНІМАЛЬНОГО ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА ЗЕМЛЮ</i>	475

Кочан В. М.

кандидат філософських наук,
старший викладач,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

Пеняк П.С.

кандидат історичних наук, доцент,
*ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»*
м. Ужгород, Україна

ШКІЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У науковій літературі висловлювалися різні точки зору щодо природи шкільних навчальних екскурсій на різних етапах їх впровадження й використання. Так, одні автори трактують екскурсію як метод навчання, інші – як метод і форму або як форму. На початковій стадії впровадження екскурсій в шкільні програми вони практикувалися епізодично як продовження звичайних уроків за межами навчального приміщення. З поступовим становленням методики екскурсійної роботи почали відокремлюватися в окремі методи такі прийоми її проведення, як пояснення екскурсовода, демонстрація, спостереження, фіксація вражень, вправи та ін. Екскурсія почала усвідомлюватися як метод і форма навчання. В наш час екскурсія набула статусу самостійної форми навчальних занять. Це відносно завершена структурна одиниця педагогічного процесу, яка характеризується своїми особливостями [2, с.12 -13].

Розглядаючи екскурсію як дидактичну категорію, слід насамперед зазначити, що вона суттєво відрізняється від інших

форм навчальних занять специфікою організації пізнавальної діяльності учнів. Під час екскурсій учні активно сприймають натуральні об'єкти дійсності – предмети, процеси, явища в їхньому природному середовищі, в звичайних режимах функціонування.

Екскурсія, як видно зі стислої характеристики її сутності, являє собою багатопланове дидактичне утворення, тому її поділ на групи може здійснюватися за різними ознаками [1, с. 34– 35].

За зв'язком з навчальними програмами розрізняють екскурсії програмні (передбачені програмою) й непрограмні (ті, що виходять за межі програми). Нині в зв'язку з реформою шкільної освіти дозволяється збільшення питомої ваги непрограмних екскурсій. Вони проводяться як позапланові заходи.

За змістом навчальні екскурсії поділяються на три великі групи:

1. Природничо-географічні екскурсії (охоплюють природу й людину як частину природи), їх можна в свою чергу поділити на природничі і, власне, географічні. До групи природничих відносяться астрономічні, фізичні, метеорологічні, мінералогічні, ґрунтові, ботанічні, зоологічні та ін.

2. Гуманітарні (суспільствознавчі) екскурсії. Сюди відносять культурно-історичні, художні й художньо-історичні, літературні, економічні й економічно-побутові.

3. Виробничі екскурсії, метою яких є вивчення промислових й сільськогосподарських підприємств (заводів, фабрик, агрофірм) та інших об'єктів.

За обсягом навчальні екскурсії можна поділити на однотемні, багатотемні (споріднені теми з одного предмета) й комплексні, інтегральні (багатотемні з різних предметів). Однотемні й багатотемні іноді об'єднують в групу тематичних екскурсій [1, с. 56].

Історія екскурсійної діяльності розпочинається наприкінці XVII – на початку XVIII століть, коли у школах

Англії, Франції, Німеччини, Австрії та інших країн при вивченні окремих предметів учителі в роботі з учнями почали використовувати пішохідні прогулянки та поїздки за межі міста. Ці найпростіші форми подорожей і отримали назву екскурсій [3, 69].

Екскурсія (від латинського «excursio» – поїздка) є невід’ємною складовою туризму. Доцільно зауважити, що у різні часи в це поняття вкладався різний зміст. Так, на межі XIX-XX століть під екскурсіями розуміли насамперед наукові розвідки або процес накопичення певних знань про ту чи іншу історичну пам’ятку [2, с. 84].

Екскурсія – це по-перше, процес наочного сприйняття довкілля, особливостей природи, сучасних та історичних об’єктів, елементів побуту, визначних місць певного міста або регіону; по-друге, тематичний маршрут з метою відвідання визначних місць, певних об’єктів та місцевостей [2, с. 45].

Екскурсія має свої ознаки (елементи): тривалість у часі (від однієї академічної години до однієї доби); наявність екскурсантів (групи або індивідуалів); наявність екскурсовода, що проводить екскурсії; показ екскурсійних об’єктів, первинність глядацьких вражень; пересування учасників екскурсії за розробленим маршрутом; цілеспрямованість показу об’єктів, розповіді екскурсовода; наявність певної теми. Таким чином, специфіка екскурсії полягає в органічному поєднанні в ній показу і розповіді [2, 78-79].

Біля витоків екскурсійної справи стояли визначні особистості: організатори «Руської трійці», семінаристи Львівської духовної семінарії Я. Головацький, М. Шашкевич, І. Вагилевич, відомий письменник І. Франко та багато інших. Усвідомлюючи виняткове значення краєзнавчої роботи для виховання учнів, українські школи та гімназії почали впроваджувати її в позакласний навчально-виховний процес, проводили мандрівки й екскурсії по рідному краю [3, с. 112].

Цікавими об'єктами для екскурсій були також кабінети та лабораторії вищих навчальних закладів, музеї. Проводилася також теоретично-пізнавальна підготовка до майбутньої подорожі, в процесі якої учні шукали матеріали про ту чи іншу місцевість: природу, історію, вивчали звичаї та побут населення, обирали об'єкти, які слід відвідати. Починаючи з 20-х років ХХ ст. екскурсії зайняли чільне місце в науково-методичному забезпеченні навчального процесу. Загальноосвітні школи почали активно впроваджувати екскурсії як для підвищення ефективності педагогічного процесу, так і для поєднання навчання з практикою. Екскурсійний метод відповідав багатьом поставленим вимогам. Його педагогічна цінність полягала в тому, що він надавав змогу учням охопити й зрозуміти багато складних явищ, синтезувати той матеріал, який накопичувався у процесі навчальної роботи, розширити свій кругозір та практичний досвід.

Усі навчальні екскурсії готувалися й проводилися за єдиною схемою, яка поділялася на три етапи: по-перше, підготовка екскурсії, по-друге, її проведення, по-третє, опрацювання матеріалів. Значення шкільних екскурсій цілком очевидне, адже вони вчать не просто дивитися, але й спостерігати [3, с. 95].

У навчально-виховному процесі вищих і середніх навчальних закладів України велику роль відіграють пізнавальні загальноосвітні краєзнавчі екскурсії та подорожі. Основна їх мета полягає в загальному знайомстві з історією, географічним положенням, природними особливостями краю, визначними пам'ятками міст і сіл багатьох районів України. Екскурсії відкривають світ, піднімають загальний культурний рівень учнівської молоді й студентства. У сучасному розумінні цього терміну саме вони найбільше наближають до туризму [2, с. 138].

Список використаних джерел:

1. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.

2. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с.

3. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. Київ: Кондор, 2004. 164 с.

*Матеріали XXXI-ї Міжнародної науково-практичної конференції
(07 квітня 2023 року, м. Рим (Італія), дистанційно)*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Підписано до друку 04 квітня 2023 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

*Видавець: Градська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з
державного управління» Свідоцтво серія ДК No4957 від 18.08.2015 р.,
Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.*

Надруковано рекламним агентством
«GoToPrint» Адреса, Україна, Київська обл., м. Київ, вул. Льва Толстого, 63
тел.+38073 996 46 57, +.38050 771 27 31, e-mail: gotoprint@gmail.com

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>